

tentiam, ac in ejus admiratione dilatari debet cor nostrum: *mirabitur et dilatabitur cor tuum*. Proh dolor! multi et bonitatis et sapientiæ et potentiæ ejus obliviscuntur, divinamque sticam mensam despiciunt: *mensa Domini despecta est*; imo et multi criminibus suis contaminant: *mensa Domini contaminata est*. O ingratitude fidelium, qui mentis oculos ad Eucharisticum convivium convertere recusant et quæ in illo mirabilia fide conspiciuntur, admirari renuunt! O fratres, saltem ante communionem Christi bonitatem, sapientiam et potentiam in Eucharistia admiremini, et hæc admiratio vos inducat ad sanctissimum hoc Sacramentum summa cum preparatione recipiendum, ut ejus virtute gratiam et gloriam obtineatis. Amen.

CONCIO TERTIA.

Quomodo fiet istud? (Luc. 1, 34).

Qui manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit (1 Cor. 11, 29).

Si quandoque judicis munere fungi peroptarem, ad hoc maxime, ut adversus indigne communicantes sententiam ferrem. Nec nimis gravia censori possent supplicia, quibus illos addicerem, cum plus quam dici et concipi queat, enormia sint crimina, quorum rei efficiuntur. Non est qui Judæ non detestetur scelus; nemo qui adversus hunc proditorem non irascatur et qui non eum supra omnes homines scelestum censeat; non tamen minus gravia sunt indigne communicantium scelera: hi Judæ crimina participant et simul cum illo judicium sibi manducant: *qui manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit*. Quapropter sicut initium omnis boni est declinare a malo, ita et magna ad Eucharistiam digne recipiendam dispositio erit,

si quisque ab indigna et mala communione caveat. Quod ut quisque præstet, adversus indigne recipientes sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum hæc erit concio. *Ace*.

Tria simul et semel enormia commisit peccata Judas, cum Christum in horto Gethsemani osculatus est: *primum* est hypocrisis infanda, quia Christum prodidit, se ejus amicum simulans: *secundum* est gravis ingratitude erga Christum, a quo ad apostolatam vocatus fuerat et a quo innumera alia beneficia receperat: *tertium* est horrendum sacrilegium, quod perpetravit, cum polluto et probroso ore suo Christum osculari, ac divinum ejus os tangere ausus est: *Juda, osculo filiam hominis tradis?* (Luc. 22, 48). O quam gravia et horrenda hujus apostoli fuere scelera? Quis hæc audiens sancto in Judam non accendatur odio? quis adversus scelerosum hunc discipulum non irascatur? quis non clamet eum esse indignum omni gratia et æternis suppliciis dignum? Non solum autem adversus Judam insurgendum et clamandum, verum et adversus omnes qui indigne, seu in statu peccati mortalis, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum accipiunt; hi etenim immania Judæ crimina participant: hi simul cum Juda sunt et hypocrite et ingrati et sacrilegi, eo quod indigna communio sit hypocrisis, ingratitude et sacrilegium: est 1. infanda hypocrisis; 2. gravis ingratitude; 3. horrendum sacrilegium.

I PARS.

Indigna communio est infanda hypocrisis.

Si hypocritis pluries maledixit Christus, dum in hoc mundo versaretur, dicens: *væ vobis, hypocritæ* (Matt. 23); maledictione et execratione sua non minus ferit indigne communicantes, veluti hypocritas, qui videntur boni christiani; angeli Dei et amici Christi, cum tamen sint 1. foris boni christiani

et intus mali; 2. foris angeli Dei et intus dæmones; 3. foris amici Christi et intus proditores.

1. Omnes hypocritæ piarum personarum partes agunt, omnes boni voluti videri, non esse; ut ait D. Paulus, omnes sunt homines habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes (2 Tim. 1, 5). Unde eos cygno assimilant multi; sicut enim cygnus candidus operitur plumis, sub quibus nigra, et aspera latet caro, ita et hypocritæ externam quandam præseferunt sanctitatis speciem, sub qua conscientiam pluribus criminibus denigratam velant et operiunt. Sanctus Gregorius hypocritam struthioni similem dicit: *struthio volandi speciem habet, sed usum volandi non habet; ita hypocrita cunctis intuentibus imaginem sanctitatis insinuat, sed tenere vitam sanctitatis ignorat* (Mor. 7, 12). At melius hypocritarum formam expressit Christus, cum eos sepulchra dealbata vocavit: *væ vobis, inquit, Scribæ et Pharisei hypocrite, qui similes estis sepulchris dealbatis: quæ a foris parent hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitiâ* (Matt. 23, 27). Si sepulchrum ad aliquid principis gloriam erectam inspicias, protinus obijciunt se oculis marmora pulcherrima, statuæ splendenti jaspide sculptæ, stemmata auro et argento rutilantia, inscriptiones præclara principis mortui facinora delineantes: omnia ibi exterius habentur pulchra, omnia speciosa; si vero superpositum lapidem amoveas, si ad ea quæ intrinsecus latent oculos convertas, ibi ossa solummodo nuda et exesa reperies; vel si aliquid carnis superest, eam vermibus scaturientem videbis. His sepulchris similes sunt hypocritæ, quia exterius videntur albi, ac pereximia sanctitate præditi, interius malitia, dolo et iniquitate replentur. Ecce indolem et mores hypocritarum; et ecce etiam indolem et mores indigne sumentium Eucharistiam, qui quidem externa multa sanctitatis et pietatis signa edunt, dum, ut ait Doctor Angelicus, vere sunt hypocritæ, qui foris boni apparentes occulte sunt pravi (Opuse. 17). Hi foris et quoad formam externam videntur boni et pii christiani, interius mali christiani et antichristiani dicendi, qui indigne, probose et cru-

deliter Christum tractant: *nonne potius antichristianus est, quam christianus judicandus, qui quantum in se est, Christum jam factum impassibilem, ita tractat indigne, ita probris afficit, ita crudeliter interimit et sepelit inhoneste?* O infandam hypocritisim indigne suscipientium Eucharistiam! Magis adhuc infanda patet eorum hypocritis, quia foris videntur angeli Dei et intus sunt dæmones.

2. De hypocrita ait Seneca, quod sit foris Cato, intus Nero; de eodem asserere licet, eum foris angelum videri, intus dæmoniacum, seu a dæmone possessum; hypocritæ enim in vultu, in gestu et in omni externo apparatu angelicam præferunt formam et videntur quasi angeli carne humana induti, interiorius sunt quasi dæmoniaci, qui a peccato et dæmone possidentur. Cujus rei præclarum habemus exemplum in Juda, qui ad sanctam communionem simul cum aliis Apostolis accessit, qui si juxta faciem judicandum fuisset, ejus mores apostolicos et angelicos quisque censuisset, cum revera intus esset quasi dæmoniacus, quia intus a dæmone possidebatur; in eum enim ante et post communionem satanam intrasse referunt Evangelistæ. In eum intravit satanas ante communionem, cum perfido huic apostolo Christum prodere persuasit: *intravit autem satanas in Judam* (Luc. 22). In eum etiam intravit post communionem; *post bucellam introivit in eum satanas* (Jo. 13). Ante communionem in eo intravit satanas, ut eum deciperet, et ad Christum prodendum induceret; post communionem vero in eum intravit, ut eum, tamquam rem suam, plenius possideret: *post bucellam intravit*, inquit S. Joannes Damascenus, *ut sibi jam traditum plenius possideret, in quem prius intraverat, ut deciperet* (in Luc.); et ut ait D. Augustinus, *intravit in Judam, non ut alienum tentaret, sed ut proprium possideret* (tract. 61 in Jo.). Possessio, ut docent juristæ, fit per pedis positionem et introitum in donum, cujus possessio capitur ab eo, qui futurus est ejus dominus; cum autem Judas indigne et sacrilege Eucharistiam suscepit, in eum introivit et in eum quasi pedem posuit satanas, plenamque ejus possessionem accepit; *intravit in Judam, ut proprium possideret*. Ecce qualis

hypocrita fuerit Judas; et ecce etiam quales hypocritæ sint omnes indigne Eucharistiam suscipientes; hi enim alios pios viros pietate et innocentia antecedere fingunt, hi se sanctos et celesti pane dignos esse simulant, hi angelicum præferunt vultum, et ut panem angelorum manducent, quasi angeli ab hominibus videri volunt. Qui dæmoniâ potius, seu a dæmone possedi dici merentur eo quod in eos intret satanas, in eorum corda pedem figit, atque eorum possessionem capit. Imo eos dæmoniâ, ac a dæmone possessis infeliciores et pejores æstimat D. Chrysostomus: *dæmonium patiente*, inquit, *pejor est qui postquam peccavit, accedit* (ho. 60 ad Pop.). O infandam hypocrisim indigne suscipientium Eucharistiam, qui cum angelos se esse simulent, a dæmone possidentur! Infanda pariter eorum dicenda hypocrisis, *quia sunt foris amici et intus proditores*.

3. Judas sub specie amicitie magistrum prodidit, quod Christus ei exprobravit, dicens: *osculo filium hominis tradis?* O magnum hypocritam, qui cum se Christi amicum simularet, eum prodidit: o infandam Judæ hypocrisim! jamvero o infandam etiam indigne communicantium hypocrisim! sicut enim ille osculo Filium hominis prodidit, ita et isti osculo illum produnt, ac Judæ penitus assimilantur: *qui*, inquit sanctus Bernardinus, *vult in peccatis latere sub pulchra facie religionis et communicare, assimilatur Judæ traditori, qui osculo tradidit Filium Dei* (ser. 52, ar. 1, c. 2). Eucharistie perceptio, quæ fit ore, est quoddam osculum, quo Christi corpus sub speciebus panis velatum osculamur. Unde S. Ambrosius ait, quod Christus in Eucharistia residens, omnes ad communionem accedentes ad osculum invitet, eosque osculetur: *venisti ad altare. Vocat Jesus animam tuam, et ait: osculetur me osculo oris sui. Vis ad Christum aptare? nihil gratius. Vis ad animam? nihil jucundius, osculetur me (de Sacram. 5, 2)*. Est igitur Eucharistie perceptio osculum mutuum utrinque datum et acceptum. Ergo cum christianus indigne accedit, sub illo pacis osculo ac sub illo amicitie signo Christum prodit; *assimilatur Judæ proditori, qui osculo tradidit Filium Dei*. O infandam indigne

communicantium hypocrisim! o magnam quoque eorum infelicitatem! mihi enim audire videor Christum eos increpantem et cuique indigne Eucharistiam recipienti dicentem; *væ tibi hypocrita; væ tibi, o plene omni dolo; væ tibi, qui alium te esse simulas, et qui sub sanctitatis et amicitie specie mihi injuriam irrogas. Credis forte, o hypocrita, Christum tuas non nosse fallacias, simulationes tuas ignorare, tuosque nescire dolos? scito tamen quod latere possis coram hominibus, non autem coram Christo Domino, qui novit abscondita cordis tui: vos estis qui justificatis vos coram hominibus; Deus autem novit corda vestra* (Luc. 16, 15). O hypocrita, cum sub specie pietatis ad recipiendum Eucharistie Sacramentum accedis, videt Deus intima cordis tui, videt quanta sit tua iniquitas, videt quam enormis et infanda sit hypocrisis tua, videt et tacet, videt et quasi dissimulat, ut bonitate et clementia sua te ad penitentiam alliciat: *dissimulans peccata hominum propter penitentiam* (Sap. 11, 24). Si vero per penitentiam peccata tua non deleas, in furore arguet te, increpabit te, partemque tuam cum hypocritis ponet: *partemque ejus ponet cum hypocritis* (Matt. 24). Justorum pars Deus est: *pars mea Deus in æternum* (Ps. 72). Jamvero, o miser, qui indigne comunicas, pars tua erit hypocritis; cum iis latere voluisti in hoc mundo, et cum iis latebis in inferno; ibi latebis, ibi cruciaberis, ibique ingemises et amare flebis: *partemque ejus ponet cum hypocritis. Illic erit fletus et stridor dentium*. Itaque cave ab indigna communione, quæ est infanda hypocrisis, et *quæ est etiam gravis ingratitude*.

II PARS.

Indigna communio est gravis ingratitude.

Inter plurima, maximeque vitia nullum frequentius ingratitude, quæ tamen maxime cavenda, cum nihil ita Deo displiceat, quemadmodum ingratitude: *ingratitude multum Deo*

displect; quæ est radix totius mali spiritualis, et centus quidam desiccans, et urens omne bonum, obstruens fontem dicte misericordie supra hominem (Aug. in Sol. 18). Omnium hominum ingratitudinem monstrare infinita esset provincia; ideo indigne communicantes solummodo inspicio, qui quidem ingrattissimi reputandi, quia injuriam inferunt Christo, qui eis dat, qui eis offert et qui eis promittit: 1. qui eis dat seipsum; 2. qui eis offert suas gratias; 3. et qui eis promittit suam gloriam, si ad ipsum recipiendum se debite disponant.

1. Fabulosam Solis mensam in Æthiopia fuisse præparatam refert Rodiginus, atque, illucescente sole, omnibus fuisse licitum ad eam accedere, ibique hilariter delicatos quosque cibos sumere: *ubi vere illuxerit sol, inquit, cuiuslibet licebat illuc ad vescendum accedere* (l. 16, c. 4). Si autem a fabula ad veritatem transeamus, quis dubitet Christum et in cælo, et in Ecclesia esse solem admirabilem? quis non dicat, quod *sol est Christus in gloria et in Ecclesia?* (Lauret. in alleg.). Æternus autem ille sol disposuit mensam et grande spiritibus beatis convivium præparavit in cælo, ubi eos ex seipso pascat; *ego, inquit, dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo* (Luc. 22, 29). Ibi Beati opipare epulantur, ibi magnifice per Dei visionem et amorem pascentur. In Ecclesia militante magnificum etiam Christus præparavit convivium, ad quod omnes penitus homines invitatur, et in quo non aves, non pisces, non terræ fruges, sed seipsum Deum et hominem manducandum apponit: *singuli, ut habetur in sacro Canone, accipiunt Christum Dominum, et in singulis portionibus totus est, nec per singulos minuitur, sed integrum se præbet in singulis* (De consec. dist. 2, q. 77). O magnam liberalitatem Christi, qui se totum dat justis et injustis, dignis et indignis! *o excellens liberalitas Christi, qui non solum dat se dignis et amicis, sed non se subtrahit indignis, malignis et inimicis* (D. Thom. opusc. 58). O quale donum! et quid majus, quid eminentius, quid utilius dare potest Christus, quam semetipsum? Certe Christus, licet omniscius, nesciret invenire,

et licet omnipotens, non posset tribuere majus donum: *etiamsi, inquit Thaulerus, Christus omnipotentia et universa sapientia sua in hoc solum incubisset, ut grande homini præstaret beneficium et insigne quoddam amoris exhiberet opus, equidem meo non possum capere intellectum, quod dignius, subtilius, utilius, aut salubrius nobis donum largiri potuisset* (de instit. SS. Sac.). Tantum est illud donum, ut non solum Christus erga nos liberalis, verum et prodigus dicendus videatur: *o Deum, si fas est dicere, prodigum sui!* (Thauler. ubi sup.). Propterea cum Christus semetipsum det nobis in Eucharistia, et cum tantum sit illud donum quo nos afficit, infinita nostra esse deberet gratitudo, aut saltem nos totos ejus obsequio mancipare deberemus: *qui totum dat, totum petit, inquit Seneca (de Benef.); cum ergo Christus se totum det nobis, expectat et petit, ut vicissim nos totos ipsi demus et consecremus*. Jamvero, o magnam eorum qui indigne communicant ingratitudinem! hi enim non se totos Christo consecrant, imo se totaliter ad ejus injuriam impendunt: eum namque intra se, quasi intra omnium vitiorum, omniumque abominatum cloacam mittunt: *quis auditus sustineret aurium, inquit D. Augustinus, quis oculus non confunderetur ad intuitum, cujus mens non reperetur in excessum, ubi mundi pretium mittitur in sterquilinum?* Corpus Christi in hunc mundum ingredientis, intra Virginis uterum quasi intra purissimum totius orbis locum fuit collocatum. Judæi etiam corpus Christi mortuum *sindone munda* involverunt (Matth. 27); fideles autem indigne communicantes ipsos Judæos ingratitudine superant, quia Christum in locum immundissimum, et quasi in sterquilinum mittunt: *mundi pretium mittitur in sterquilinum*. O inauditam indigne communicantium ingratitudinem! o quam ingratos se habent erga Christum, qui eis dat seipsum! *Et ingrati sunt etiam erga Christum, qui eis dat suas gratias*.

2. Tanti valoris, tantique pretii est gratia divina, ut minimus ejus gradus omnibus terrenis bonis simul sumptis præponderet. Congere, si vales, omne aurum, omne argentum, omnes margaritas, ac omnia hæc mundi bona, quæ tanti fiunt ab homi-

nibus, et pro certo habeas, ut ait Doctor Angelicus, minimam Dei gratiam his omnibus bonis esse meliorem et pretiosorem: *bonum gratiæ unius hominis majus est, quam bonum totius universi* (1, 2, q. 113, ar. 9). Mundi bona sunt materialia et gratia est spiritualis; mundi bona sunt naturalia et gratia est ordinis supernaturalis; ac proinde, cum gratia sit ordinis superioris respectu bonorum hujus mundi, *bonum gratiæ unius hominis majus est, quam bonum totius mundi*. Unde de gratia, sicut et de sapientia, dici potest, quod tanti sit pretii, ut totius mundi divitiæ, quasi nihil habeantur respectu illius: *prepositui illam regnis et sedibus, et divitiis nihil esse duxi in comparatione illius* (Sap. 7). Ita pretiosa æstimanda Dei gratia, ut respectu illius aurum, argentum, ac pretiosi quique lapides tamquam vile lutum et arena contemptibilis, censenda sint: *nec comparavi illi omnem lapidem pretiosum; quoniam omne aurum in comparatione illius, arena est exigua, et tamquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius*. Tanti demum valoris et pretii est divina gratia, tum quia est spiritualis, tum quia est ordinis supernaturalis, tum quia Christi sanguine, laboribus, ac meritis, quæ sunt infiniti valoris, acquisita, ut minima gratia omnia hujus mundi bona longe superet: *bonum gratiæ unius hominis majus est, quam bonum totius mundi*. Christum autem ad nos veniens, nobisque se dans in Eucharistia, suas secum affert gratias, ac manus ejus gratis sunt plene, quas offert omnibus, qui ipsum debita cum præparatione recipiunt. Verum est, alia Sacramenta aliquam conferre gratiam; in isto autem omnium gratiarum authorem recipimus, qui secum omnium gratiarum thesauros defert: *Eucharistiam cum dico, omnem benignitatis thesaurum aperio* (Chrysost. hom. 24 in 1 Cor.); in isto omnium penitus gratiarum authorem ac largitorem sumimus, qui suas omnibus ipsum debite recipientibus ultro gratias offert dicens: *omnes sitientes venite ad aquas: gratiæ meæ sunt aquæ pretiosæ salientes ad vitam æternam, venite omnes et bibite ex hac aqua: Omnes sitientes venite ad aquas*. O immensam Christi bonitatem et benignitatem! e contra o ingratitudinem indigne communicantium, qui non solum

oblatus respuunt gratias, verum et Christo gratias offerenti injuriam inferunt: dum illum ipsum primo intra se, quasi intra cloacam recipiunt, dein etiam sanctissimum ejus corpus quasi pedibus conculcant: *Hoc peccato*, inquit S. Ambrosius, *conculcatur corpus Domini* (in ep. ad Hebr. 10). Argumentatur D. Paulus, ac eos, qui Filium Dei conculcaverint, maximis dignos esse suppliciiis probat, dicens, quod, si morte digni reputantur qui Moysi leges violant, majora merentur supplicia qui Filium Dei conculcant: *irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur; quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, quia Filium Dei conculcaverit?* (Hebr. 10). Maximis quidem hi digni sunt suppliciiis: jamvero quinam Filium Dei conculcant? *Christum conculcat*, inquit Glossa, *qui indigne eo participat*. Christum conculcant ingrati hi peccatores, qui Christum ad ipsos venientem et gratias offerentem indigne recipiunt. O magnam horum peccatorum ingratitudinem! si enim omnium plane hominum consensu illorum ingratus animus culpatur qui pro acceptis beneficiis gratias non referunt, quanto major dicenda ingratitudo indigne communicantium, qui Christo ad ipsos venienti ac gratias suas offerenti non modo nulla gratitudinis signa præbent, verum et Christum gratias offerentem, quantum in ipsis est, conculcant: *Christum conculcat qui indigne eo participat*. O gravissimam indigne communicantium ingratitudinem? *qui etiam ingrati sunt erga Christum, qui eis vitam æternam promittit, si digne ipsum recipere velint*.

3. *Qui manducat meam carnem*, inquit Christus, *et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam* (Joann. 6). Non omnis qui manducat Christi carnem, habet vitam æternam; omnis qui manducat *digne*, ut explicat Rupertus. Nec etiam omnis qui manducat *digne* habet statim vitam æternam; ei promittitur vita æterna, quæ ipsi infallibiliter dabitur si perseveret, daturque ei hoc Sacramentum, tamquam arrha vitæ æternæ: *habemus vitam æternam*, ut exponit Hugo cardinalis, *quia habemus arrham gloriæ*. Unde clamat S. Bernardus: *Gratulare sponsa, pignus habes, arrham tenes, quibus feliciter uniaris*

sponso in gloria. Est quidem quod gaudeamus de tanto bono, et est etiam, quod immensas et aeternas pro tanto beneficio Christo rependam gratiarum actiones. Et tamen ita ingrati sunt qui indigne communicant, ut simul et oblatum respuant beneficium, ac etiam Christo illud promittenti, quantum in ipsis est, manus violentas inferant. Audite D. Paulum hac de re disserentem: *quicumque, inquit, manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini.* Quomodo reus? *ac si Christum occidisset et Christi sanguinem effudisset,* inquit Theophylactus. Quomodo reus? perinde ac si Christum simul cum Judæis crucifixisset; quia qui indigne communicat, peccatum crucifigentium Christum participat: *qui Dominicum corpus pollutis tractare manibus non veretur, crucifigentium Jesum participes esse convincitur,* inquit Petrus Damiani (l. 4, ep. 14). Quomodo tandem reus? non solum sicut Judæi, verum et plusquam illi: quia hi semel dumtaxat Christum occiderunt et crucifixerunt, qui autem Christum indigne recipiunt, quantum in ipsis est, eum occidunt et crucifigunt non semel solum, sed quoties indigne accedunt: *proh scelus!* inquit Tertullianus, *semel Judæi Christo manus intulerunt, illi quotidie corpus ejus lacerant.* O inauditam ingratitudinem! O quam ingrati sunt, qui indigne sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumunt. O frater, vide ingratitudinem tuam, et quotiescunque ad indigne recipiendum Eucharistiæ Sacramentum accedis, audi Christum intus tibi loquentem, tuamque tibi exprobrantem ingratitudinem. Judæos criminabatur Deus, ac eorum illis objebat ingratitudinem, dicens: *Ego eduçi Israël de Ægypto et erui vos de manu Ægyptiorum, et de manu omnium regum, qui affligebant vos; vos autem hodie projectistis Deum vestrum* (1 Reg. 10, 18). O frater, quando indigne sacra participas, audi Christum similia tibi objectantem: audi illum intus in corde ingratitudinem tuam tibi objicientem ac dicentem tibi: o ingrati, meis tibi tibi, meas tibi gratias offero, ac aeternam tibi beatitudinem promitto, si digne communices: et tu pro tot bonis datis, oblati et promissis, quan-

tum in te est, me conculeas, me occidis, ac crucifigis: o quam gravis est ingratitudo tua! Sic loquitur Christus in corde tuo, quotiescunque Eucharistiam indigne recipis, et tu aures cordis tui occludis, ut non audias: tu monita ejus spernis, correptiones parvipendis et vituperationem pro nihilo habes. Jam time, o peccator, ne obliviscatur misereri Deus; time, ne accendatur velut ignis ira ejus; time, ne Christus, qui ita erga te bonus est, tandem irascatur et ad indignationem provocetur: ut enim ait S. Petrus Chrysologus, *nihil est, quod adeo indignationem provocet Altissimi, sicut ingratitudo.* Ergo cave ab indigna communione, quæ est gravis ingratitudo, et quæ est etiam horrendum sacrilegium.

III PARS.

Indigna communio est horrendum sacrilegium.

Cum sacrilegium sit *sacræ rei læsio, seu violatio*, jam patet indignam Eucharistiæ susceptionem esse grave sacrilegium, quia per illam graviter violatur et profanatur augustissimum illud Sacramentum, quod est res maxime sacra, cui ex virtute religionis specialis cultus, ac maxima reverentia debetur. Imo et in eo tres sacræ res violantur et profanantur, scilicet species sacramentales, corpus et anima Christi. Unde indigna Eucharistiæ susceptio grave est sacrilegium, quia per eam profanantur 1. sanctitas species; 2. sanctitas corporis Christi; 3. sanctitas animæ ejus.

1. Species sacramentales specialem a nobis cultum exigunt. Nostis quanta sit reverentia, quæ Christi sepulchro tribuitur: illud enim invisuri ex omnibus mundi partibus advolant fideles, procidunt humiliter ut terram corporis Christi tactu sanctificatam deosculentur, et se quisque felicem arbitratur, quod videre, tangere, osculari et adorare possit locum, in quo sacrum illud pignus aliquibus diebus remansit. Non minor autem speciebus Eucharisticis reverentia deberi videtur: haud enim hæc

sunt solummodo terra transitorio corporis Christi tactu sanctificata; sunt subtilia elementa et quasi sacrae fasciae, quibus gloriosum Christi corpus actu continetur, et sub quibus diu remanet. Asserit Doctor Seraphicus (in Sent. 4, d. 13), quod si a Christi corpore hæ separari possent species, iis etiam separatis, magna deberetur reverentia, ex hoc quod in iis antea Christi corpus fuerit, ac remanserit. Et docent theologi, has species tanto dignas esse honore, ut eas cultu patriæ absoluto et respectivo adorare possimus: *absoluto* quidem, si has species consideremus, in quantum unum cum Christo faciunt Sacramentum, Eucharistiam scilicet, quæ ex Christo et speciebus constat: *respectivo* vero, si eas per præcisionem intellectus contemplerur, ut separatas a corpore Christi, cui antea fuerant unite; tunc enim eas tamquam rem sacram ex conjunctione Christi sanctificatam et specialem ad Christi corpus relationem habentem adorare possumus. Si autem tanta his speciebus sanctitas insit, et tanta sint veneratione dignæ, quis dubitet, eum in grave incurere sacrilegium, qui indigne sumendo sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum eas violat et profanat? Haud dubie immani sacrilegio reus censeretur, qui Christi Domini sepulchrum pedibus conculcaret, vel alio simili modo profanaret; quanto ergo graviore sacrilegio reus est, qui per indignam Eucharistiæ susceptionem adorandas sanctissimi Sacramenti species profanat? *Manifestum est*, inquit Doctor Angelicus, *quod quicumque cum peccato mortali hoc Sacramentum sumit, incurrit sacrilegium, tamquam Sacramenti violator* (3 p., q. 80, a. 4). Neminem latet, quantus cultus, quantaque tribuatur reverentia sacris Christi sindonibus, quæ in civitate Taurini et aliis quibusdam in locis servantur. Adorandæ hæ reliquæ, veluti quid pretiosissimum et sanctissimum religiosissime, summaque cum sollicitudine custodiuntur. Hæ non toties quoties, at quibusdam tantummodo anni diebus magno apparatu, ac ingenti pompa fidelibus undequaque advolantibus adorandæ exhibentur. Vix explicari quiret, quanta populorum erga sacra hæc lintea sit reverentia; omnesque tenent eum gravissimi sacrilegii reum fore, qui ea conculcaret, vel alio quocumque

modo violaret. Ideo potiore jure censendum, eos in grave sacrilegium incurere, qui per indignam communionem sacras violant Eucharistiæ species, quæ sunt veluti sacrae sindones, in quibus Christi corpus jam gloriosum, non tribus, verum aliquando supra centum diebus remanet. Certe gravissimum dicendum hoc sacrilegium: *manifestum est, quod quicumque cum peccato mortali hoc Sacramentum sumit, incurrit sacrilegium, tamquam Sacramenti violator*. Insuper indigna Eucharistiæ susceptio est etiam grave sacrilegium, *quia per eam Christi corpus profanatur*.

2. Christi corpus, quod in Eucharistia sumimus, idem est, quod novem mensibus in Mariæ clausum mansit utero; *idem*, quod reclinavit in præsepio et *idem*, quod a pastoribus ac a regibus Magis fuit adoratum. *Hoc est corpus meum*, inquit Christus: quod corpus? illud corpus, cujus facies in monte Thabor resplenduit sicut sol; *illud* quod suo contactu terram, quam sanctam vocamus, sanctificavit; *illud*, in quo tota Trinitas inhabitat; *illud* quod in cruce pro hominibus fuit immolatum, et quod nunc in cælo ab angelis adoratur: hoc est corpus, quod in Eucharistia suscipimus. Verum est, hoc corpus esse jam impassibile et gloriosum; non minus tamen est sanctum, quam cum erat passibile et infirmitatibus nostris obnoxium: ac proinde in gravissimum incurrit sacrilegium, qui indigne illud recipiunt, quia illud corpus, quod sanctissimum est, polluunt et profanant: *polluimus corpus Christi*, inquit S. Hieronymus, *quando indigni accedimus ad altare* (in c. 1 *Malach.*). Illud sacrilegium ita grave censet D. Chrysostomus, ut supremum sacrilegium vocet: *sicut*, inquit, *debite communicare est supremus religionis actus, ita et indebite accedere est ex supremis sacrilegiis*. Sacrilegium dicimus, cum quis in crucifixum a pictore, vel sculptore elaboratum malitiose spuit, aut alio aliquo modo illum profanat: cur? quia hæc imago Christi est. Sacrilegium vocamus, cum quis sacerdotem percutit, aut aliam aliquam gravem ei infert injuriam: cur? quia hic sacer Christi minister est. Sacrilegium appellamus, cum quis templum violat: cur? quia hæc Deo consecrata domus est. Non! si hæc

gravia sunt sacrilegia, quanto gravius sacrilegium est indigna communio, qua non solum in imaginem, in ministrum, vel in domum Christi, ast in ipsum Christi corpus peccatur? Certe istud est unum ex gravioribus sacrilegiis, quae perpetrari possint: *sicut debite communicare est supremus religionis actus, ita et indebite accedere est ex supremis sacrilegiis*. Denique indigna communio est etiam grave sacrilegium, *quia per eam adversus Christi animam irreverentia committitur*.

3. Peccatum sacrilegii, ut ait Doctor Angelicus (2, 2, q. 99, art. 2), in hoc consistit « quod aliquis irreverenter se habet ad rem sacram. Debetur autem reverentia rei sacrae ratione sanctitatis et ideo secundum diversam rationem sanctitatis rerum sacrarum, quibus reverentia exhibetur, necesse est, quod sacrilegii species distinguantur. Tanto enim sacrilegium est gravius, quanto res sacra in quam peccatur, majorem obtinet sanctitatem ». Igitur cum Christi anima sit res maxime Deo sacra, sacrilegium, quod committunt indigne communicantes, est maximum ob irreverentiam quam animae Christi inferunt. Qui indigne communicat, irreverentiam committit contra species sacramentales, contra corpus Christi, contra animam Christi et contra personam divinam Christi. Ista autem irreverentia contra personam divinam Christi, non est proprie sacrilegium, quia sacrilegium non directe contra Deum, solum contra res Deo sacras perpetratur; ideo hæc irreverentia, quæ contra Christi personam committitur, non est proprie sacrilegium, est irreligiositas alterius rationis et quid sacrilegio gravius. Indigna autem communio est sacrilegium *grave* ratione specierum sacramentalium, *gravius* ratione corporis Christi, et *gravissimum* ratione animæ Christi; ac tandem ratione specierum, corporis et animæ Christi quibus simul fit injuria, dicendum, indignam communionem esse sacrilegium horrendum. Imo, ut ait Doctor Angelicus, *sacrilegium, quod contra hoc Sacramentum committitur, gravissimum est inter omnia* (Ubi sup.). O christiane, cum ad sacram communionem accedis aliena inique detinens, sacrilegio animam tuam fœdas: cum accedis spiritu invidiæ, vindictæ vel concupiscentiæ exardescens, sacrilegio conscien-

tiam tuam gravas: cum accedis nondum peracta poenitentia alicujus peccati mortalis, cujus eras conscius, sacrilegium committis, *quod gravissimum est inter omnia*, et propter quod ad gravissima damnaberis supplicia. Si enim sacrilegos mercatores qui in Templo nundinabantur, manu propria plectere voluit Christus, quantis afficiet supplicis sacrilegos christianos, qui indigne sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum suscipiunt? *Pro mensura peccati erit et plagarum modus* (Deuter. 25, 2), cum ergo gravissimum sit indigne communicantium sacrilegium, gravissima et erunt supplicia, quibus plectentur. O christiane, cum indigne communicas, injuriam sibi ipsi illatam patitur Christus; flagellis et sagittis armatus modo non cernitur; veniet tempus, quo adversum te sagittas suas vibrabit, ac horrenda tua sacrilegia dignis suppliciis puniet. Audi D. Paulum, dicentem: *qui manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit* (1 Cor. 11). O frater, cum indigne sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recipis, judicium tibi manducas, id est, *damnationem æternam*, ut explicat S. Anselmus. Et revera damnationem æternam manducas, quia hic cibus, quem indigne sumis, erit tibi in damnationem; ac in æternum damnaberis, gravissimisque in inferno addiceris suppliciis, quia cum indigne recepisti. Imprudens ille conviva, qui ad nuptias regis venit non habens vestem nuptialem, missus est in tenebras exteriores: *ligatis manibus et pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores* (Matt. 22, 3). O christiane, cum ad Eucharistiam sumendam indigne accedis, ad convivium regis tui Christi venis, nuptialem non habens vestem, et ideo ad tenebras exteriores, seu ad infernum dirissimis suppliciis torquendus projiceris, nisi poenitentiam egeris. Propter quod, fratres, super omnia cavete ab indigna communione: accedant digni, discedant indigni, vel se dignos fieri curent: *si quis sanctus est, accedat: si non est, curet per Dei misericordiam fieri* (S. Clem. l. 2 const.). Totis ergo conatibus ab indigna communione cavete, et ad digne recipiendum Christum vos præparate, ut gratiam in hoc mundo et in celo gratiam obtineatis. Amen.

CONCIO QUARTA.

Quomodo fiet istud? (Luc. 1. 34).
Pœnitentiam agite (Matth. 3, 2).

In Baptismi, Pœnitentiæ et Eucharistiæ receptione hic ordo servandus est, ut omnium primus accipiatur baptismus, qui ceterorum est janua Sacramentorum: quo accepto, a peccatoribus labæ peccati mortalis inquinatis, non est recipienda Eucharistia, nisi prius salutaris pœnitentiæ lavacro, peccatorum suorum sordes eluerint. *Quem*, inquit D. Augustinus, *mortalia crimina post baptismum commissa premunt, hortor prius pœnitentiâ satisfacere et ita sacerdotis iudicio reconciliatum communioni sociari, si vult non ad iudicium et condemnationem sui Eucharistiam recipere.* Luculenter adnotavit Tostatus, sacerdotem magnum solitum esse semel dumtaxat quolibet anno in *Sancta Sanctorum* ingredi, nempe in die expiationis; ut inde disceremus, inquit, ad recipiendum Eucharistiæ Sacramentum, « quod est Sanctum Sanctorum, » peccatores debere tantum accedere in die expiationis; seu in die qua per veram pœnitentiam sua crimina expiaverint. Quod et docuit sanctus Gregorius papa, dicens: *priusquam corpus Christi accipiamus, amaritudo pœnitentiæ abstergat perverse vite.* Unde si quis a me quærat, quam peccatores ad digne recipiendam Eucharistiam debeant adhibere præparationem; *quomodo fiet istud?* Pœnitentiam agendam esse respondebo. *Pœnitentiam agite.* De hac dispositione ista instituetur concio. *Abe.*

Peccaverat David, et ut per veram pœnitentiam suam deleteret peccatum, mente illud recogitavit, corde illud detestatus est, et lingua confessus est. Peccatum suum mente recogitavit, ac serio illud examinavit propheta: *exercitabar et scopebam spiritum meum;* corde illud detestatus est: *rugiebam a gemitu cordis mei,* et lingua illud est confessus, dicens:

peccavi valde in hoc facto. Multi cum rege David in peccata labuntur, et pauci cum eo pœnitentiam agunt. Tu vero, o peccator, si David secutus es errantem, eum et sequere pœnitentem; si peccaveris, pœnitentiam age et præcipue antequam ad sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum recipiendum accedas. Tunc mente revolvenda, seu serio examinanda sunt peccata tua; tunc per verum dolorem sunt detestanda; tunc per sinceram oris confessionem sacerdoti ab Ecclesia approbato sunt manifestanda. O peccator, antequam ad Eucharistiam recipiendam venias, recogita, detestare et confitere peccata tua. 1. Ea recogita per prudens conscientiam examen; 2. ea detestare per verum cordis dolorem; 3. ea fateri per sinceram oris confessionem. Mentis examen, cordis dolor, et oris confessio præcedere debent Eucharistiæ sumptionem, ut jam videre est.

I PARS.

*Ante Eucharistiæ receptionem
 peccator examinare debet conscientiam suam.*

Cùm omnes peccatores sint ignari, criminumque suorum naturam, numerum et malitiam vix concipiant, conscientiam suam quisque crebrò scrutetur necesse est, ut quod peccaminosum et scelerosum in ea latet, indagare et aperire valeat. Multi, inquit Chrysostomus, aliorum non sua aspiciunt peccata: *aliena discutientes, propria non aspicientes;* si vero sapiat peccator, de alienis nil cogitans, propria inspiciet peccata, eaque sæpe ac serio examinabit, et tunc maxime cum sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recipere intendet; tunc meditabitur et loquetur cum corde suo, ac rationem ab eo exiget eorum quibus assensum præbuit: *meditabor nocte cum corde meo;* tunc in discutiendis propriis delictis exercabitur, *et exercitabar;* tunc per scopam stricti examinis intimos quosque cordis angulos mundare conabitur, *et scopebam spiritum meum.* Unicum futurum est generale iudicium, ad quod omnes penitus

homines iudicandi accedent, et ante Christum justum iudicem attoniti convenient: *congregabuntur ante eum omnes gentes*. Jamvero antequam ad illud universale iudicium accedamus, pluries nosmetipsos iudicare debemus, quoties scilicet sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recipere volumus, tunc quisque scrutari et iudicare debet semetipsum: *tunc iudicium est mundi, idest myrrocosmi*, inquit D. Bernardinus; *quia tunc homo, qui est parvus mundus, examinare debet conscientiam eamque ita examinare tenetur, ut nullum ibi angulum indiscussum relinquat*. Præviu hoc examen ante Eucharistiæ susceptionem necessarium spiritu prophetico prænuñciavit Yates regius, dicens, quod *honor regis iudicium diligit* (Ps. 98); hic enim rex, cuius honor iudicium diligit, est Christus, prout ait S. Bernardinus; et hic rex iudicium diligit in sumptione corporis sui, seu diligit, ut homines ante corporis ejus sumptionem examinent et iudicent seipsos, ac quod ita se examinent, quasi exituri essent de hoc mundo: « *honor regis*, scilicet Christi, inquit, *iudicium diligit*, videlicet in sumptione corporis ejus, tunc enim discutienda est conscientia, quasi homo sit transiurus ad Patrem ». Terribilis est D. Pauli sententia, dicentis, quod *qui manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit*. Ideo autem dicit indigne communicantem iudicium sibi manducare, quia propter cibum Eucharisticum, quem indigne sumit, a Deo severe iudicabitur. Ergo, inquit S. Bernardinus, ut severum et tremendum illud Dei iudicium declinemus, ante communionem nos serio examinare et iudicare oportet. « Hoc enim invariabili lege sancitum est, vel quod homo se examinando iudicet semetipsum, vel quod a Domino iudicetur. Si te iudicaris, non iudicaris a Deo; si te non iudicaris, a Domino iudicaris. Uno vero et sancto iudicio contentus est Deus; nam sicut dicit Scriptura: *non iudicabit Dominus bis in idipsum* ». Itaque, ut a Deo propter indignam communionem non iudicemur, serio examinemus et iudicemus nosmetipsos antequam ad recipiendum sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum accedamus.

Multi multa sciunt, inquit S. Bernardus, *sed seipsos nesciunt*. Hi sunt similes oculo, qui multa videt, seipsum non

videt: maximi tamen est periculi ignorantia sui: hæc est aperta ad omnem errorem, ad omne peccatum, et ad infernum via; hæc est dæmonis laqueus, quo homines capit, ac ad tartara ducit; et, ut ait S. Isidorus, *ignorantia mater peccatorum et nutritrix est*. Veterator satanas oculus peccatoribus velare nititur, ut non videant malum, peccata sua neque agnoscant: avaro suadet, prudentis esse viri facultates suas etiam per usuras adaugere; luxurioso venereas voluptates aut levia, aut nulla peccata esse inspirat; homini ultionem amanti vindictam ut quid rationi et æquitati consonum proponit; infantiae et adolescentiae peccata non esse peccata, ac peccati malitiam non habere multis afflat: cuique tandem peccatorum suorum notitiam subripit ad hoc ut omnes ad immorandum in malo et in peccato perseverandum inducat. Ideo crebro quisque serio examinare debet conscientiam suam; quisque scrutari et probare debet, an in ea aliquod grave lateat peccatum. Tunc præcipue antequam ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumendum accedat, prudenti cum sollicitudine quisque se probare et examinare tenetur: *probet autem seipsum homo*, inquit D. Paulus, *et sic de pane illo edat et de calice bibat*. Quenam est hæc probatio nisi vitæ et conscientiae diligens examinatio? ecce probationem necessario præmittendam communioni; tunc probare quisque debet, quales fuerint præteritæ cogitationes, quales affectiones, quales sermones, quales operationes; tunc probare et scrutari serio quemque oportet, an sit error in intellectu, an malitia in affectu, et an alicujus gravis peccati quomodocumque sit reus: *probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat*, et non aliter, ut addit S. Bernardinus. Prævia hæc probatio ita necessaria est, ut qui, ob defectum diligentis et sufficientis examinis, aliquod mortale peccatum non confiteretur, peccaret mortaliter, si in hoc statu sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum reciperet: « qui, inquit S. Bernardinus, ex negligentia perquirendi et examinandi conscientiam suam, obliviscitur alicujus mortalis culpæ, sumendo hoc Sacramentum mortaliter peccat, quia non servat hoc preceptum: *probet autem seipsum homo, et sic de pane illo*

edat ». Si quis postquam sufficienti examine conscientiam suam probaverit, alicujus peccati mortalis non recordetur, non peccat quidem sumendo Eucharistiam in hoc statu, quia Deus a nobis solum exigit examen diligens et sufficiens, quale adhiberi solet in negotiis magni momenti. Atvero si quis conscientiam suam examinare negligat, et ob talem negligentiam alicujus peccati mortalis non recordetur, et per consequens non integre confiteatur, peccat mortaliter, si in hoc statu sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum participet. « Qui negligit examinare conscientiam suam, ut ait jam laudatus sanctus Bernardinus, sed impropere et intricate, ac quadam inani levitate et perniciosa tarditate eligit in fine quadragesimæ confiteri, propter quod vel peccata propria non cognoscit, vel eorum ex negligentia sua non recordatur, et per consequens non plene confitetur ex culpa; quia secundum Scotum hæc est ignorantia crassa et affectata, talis suscipiens corpus Christi, mortaliter peccat, quia facit contra illud præceptum: *probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat* ». Igitur, fratres, ante communionem serio vestram examine conscientiam. Nemo se seducat, nemo sibi ipsi suadere cœtur, se esse justum, cum peccator sit; quisque serio consideratione scrutetur et solite examine seipsum; quisque et quantum fas erit, peccatum a non peccato discernat et si adhibito diligenti examine, quidam adhuc scrupulus, aut quoddam dubium remaneat, scrupulum et dubium suum prudenti aperiat confessario. In hoc negotio salus cujusque agitur; non ergo negligenter, non perfunctorie, imo serio quisque se examinare tenetur: *probet autem seipsum homo*. Debet probare seipsum et non alios; probare et examinare debet cor suum, linguam suam, oculos suos, manus suas et pedes suos. Probare debet, an cor pravo affectu et iniquo desiderio ad vindictam, ad iram, ad luxuriam et ad alia peccata feratur; an lingua mendacis, maledictis, execrationibus et blasphemis sit assueta; an oculi obtutibus suis animam fœdaverint; an manus sanctis vel iniquis operibus vacaverint; an pedes ad malum concurrerint: *probet autem seipsum homo*, seu serio se examinet, et sic de pane

illo edat. Dum vero peccator ante communionem discutere debet conscientiam suam, *peccata etiam ante communionem detestari debet*.

II PARS.

Ante Eucharistiæ receptionem peccator sua detestari debet peccata.

Omni tempore ad obtinendam peccatorum remissionem necessarius fuit dolor ex parte peccatoris; nec enim qui per peccatum mortale factus est Dei inimicus, cum eo reconciliari potest, nisi de offensa in ipsum commissa prævie doleat. Hic dolor est poenitentia, quam dicunt theologi, omni tempore et in omni lege fuisse necessariam necessitate mediæ ad hoc ut homo peccator a Deo gratiam et misericordiam consequeretur: etenim omni tempore et in omni lege, ut obtineretur remissio offensæ in Deum commissæ, necesse fuit, ut peccator suum detestaretur crimen, ac Deo, per verum cordis dolorem testaretur, quod adversus illum peccasse displiceret. Potissimum de perpetratis criminibus dolere debet peccator antequam ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumendum accedat: tunc, ut ait D. Ambrosius, non levis, imo gravissimus dolor præ requiritur: *o quanta, inquit, cordis contritio et lacrymarum fonte istud divinum et celeste mysterium est celebrandum, Domine Deus, ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, ubi summis ima et humana divinis junguntur!* Agnum Paschalem edebant Hebræi tenentes baculos in manibus, cinctis renibus et cum lactucis agrestibus: *baculos in manibus tenebant*, ut hinc discant omnes ad Eucharisticum agnum comedendum accedentes, quod baculos in manibus tenere debeant, seu quod adversus aëreas potestates et adversus omne crimen eos armatos esse oporteat: *cinctos renes habebant Judæi*, ut hæc cæceremonia ad mensam Eucharisticam accessuris omnis intem-

perantia coërenda et frenanda juberetur. Manducabant agnum Paschalem *cum lactucis agrestibus*, ut doceret nos Deus, quod ad agnum Eucharisticum comedendum quilibet peccator per amaritudinem doloris interni se præparare debeat: *carnes*, inquit S. Gregorius, *cum lactucis agrestibus sunt edendæ, ut cum corpus Redemptoris nostri accipimus, nos pro peccatis nostris fiendo affligamur*. Gregorio assentitur Nicolaus de Lyra, dicens: agnus Eucharisticus comedendus est cum lactucis agrestibus, id est, *cum peccatorum commissorum doloribus* juxta illud (Isai. 38) *recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ*. Ante communionem enim recogitanda et examinanda sunt peccata et hoc examen fieri debet in amaritudine animæ, seu cum detestatione et *cum peccatorum commissorum doloribus*. Valde justum est, inquit Doctor Angelicus, ut ad tam dignum et venerandum cibum, scilicet ad ipsum Dominum omnium non incurate et indevotè, verum aliquo potententi modo præparati accedamus. Quia autem mundissimum ac Deo vivo plenum et unitum est Christi corpus, necesse est ad illud recipiendum se præparare *primo* per fidei plenitudinem: *accedamus cum vero corde in plenitudine fidei*, id est, in plena fide, credentes quæ non videmus, scilicet sub specie panis esse totum Christum, verum hominem et verum Deum. *Secundo*, inquit, præparare nos debemus per munditiæ magnitudinem: quia congruum est, ut vas suscepturum corpus mundissimum, sit mundum. Decet enim, quasi aurum, esse purissimum cor ac corpus, quod capere debet cœlestem panem. Sicut enim Joseph petiit a Pilato corpus Jesu, et involvit illud in sindone munda; ita et Christum sindone munda involvere debent suscipientes Eucharistiam; seu illum mente pura, ac corde mundissimo recipere tenentur. Jamvero quomodo mundus fiet peccator, ut digne recipiat corpus Christi? per dolorem cordis, ut ibidem (opusc. 58) docet D. Thomas: *si quis*, inquit, *ad suscipiendum Dominum bene mundus vult fieri, debet per aquam lacrymarum*, seu per verum cordis dolorem, *emundari*. Nec per unicum dolorem peccator suum detestari debet peccatum, ut digne se præparet ad recipiendum

sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, sed quasi per plures dolores: *cum peccatorum commissorum doloribus*, ait Lyranus, quia, ut digne recipiatur Christi corpus, quasi multiplex adhibendus est dolor, et multiplici dolore peccata detestanda sunt, dolore scilicet interno, dolore universali et dolore constanti ac quasi perpetuo.

Primo. Ante Eucharistiæ susceptionem peccator sua debet detestari peccata dolore interno; ut enim ait S. Gregorius, *necesse est, ut cum hæc agimus, nosmetipsos in cordis contritione mactemus*. Ad peccatorum suorum detestationem satis esse credebant Judæi, quod sua scinderent vestimenta, quodque externo aliquo signo se dolere protestarentur; eos autem increparit Deus, dicens non vestimenta, sed corda esse scindenda: *scindite corda vestra et non vestimenta vestra*. Multi similiter antequam ad recipiendum sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum se offerant, labiis, oculis, ac externis quibusdam signis peccata sua se detestari indicant; quæ quidem parvi, aut nullius sunt momenti, nisi hæc externa doloris signa a corde procedant, quia ad hoc ut peccatores digni efficiantur accipere sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum, sua prius detestari debent peccata dolore interno: *necesse est, ut cum hæc agimus, nosmetipsos in cordis contritione mactemus*. Hypocritæ toti sunt exterioribus doloris ac penitentiae signis, et præcipue cum ad sacram Synaxim accedunt. Tunc sua fortius tundunt pectora; tunc suas magis exterminant facies; suasque tunc diutius protrahunt preces; ac nonnunquam in fletus prorumpunt; hæc tamen nihil prosunt, si externus ille dolor ab interno non procedat: *necesse est, ut cum hæc agimus, nosmetipsos in cordis contritione mactemus*. Mulierculas, imo et viros plerumque reperire est, qui ore dumtaxat actum contritionis proferunt; vel qui illum semel, iterum ac tertio in aliquo libello legunt, nec ad ea quæ dicunt et legunt ullo modo attendunt; actum doloris ore pronunciant, motum doloris in corde minime habent: in iis est dolor sine dolore; seu in his videtur externa quædam doloris species, quin habeatur verus dolor: quia verus dolor ad dignam Eucharistiæ receptionem requisitus

internus esse et a corde manare debet: *neesse est, ut cum hæc agimus, nosmetipsos in cordis contritione mactemus.*

Secundo. Ante Eucharistiæ sumptionem peccator sua detestari debet peccata *dolore universalis*, seu dolore, qui ad omnia mortalia ab ipso patrata, se extendat; nam cum unum peccatum mortale non remittatur sine alio, parum aut nihil prodesset, unum detestari et non aliud; sic enim ait S. Gregorius: *quid prodest, si quis peccata luxurie defeat, si eum avaritia inquinat? Quid prodest, si iracundie peccata luceat et invidia facilius tabescat?* Plurimi antequam ad confessionem et communionem accedant, aliqua execerantur peccata, quibus non indulgent et a quibus naturaliter abhorrent; alia vero quibus illaqueantur, nequaquam detestantur, nec illorum eos poenitet; omnia v. g. luxurie inquinamenta execrantur, non usuras et injustitias suas; ab omni spiritu invidiæ alieni sunt, non a spiritu vindictæ et superbiæ: jamvero, *quid prodest, si quis peccata luxurie defeat, si eum avaritia inquinat? Quid prodest, si iracundie peccata luceat et invidia facilius tabescat?* Parum quidem prodest, unum detestari peccatum et non aliud: ante communionem omnia prorsus peccata mortalia per verum dolorem detestanda sunt. Israëlitis non dedit Deus manna ad manducandum, quin prius rubrum mare transmearent, in quo omnes penitus eorum inimici submersi sunt: quo facto christianos docet, quod si Eucharisticum manna sumere appetant, magnus illorum dolor esse oporteat veluti mare: *magna est velut mare contritio tua*; ac quod inimicos animæ suæ amaris illius maris aquis submergere debeant, ita quod dolore universalis omnia sua peccata mortalia detestentur.

Tertio. Ante communionem peccator sua detestari debet peccata *dolore constanti et quasi perpetuo*; seu dolore qui includat firmum et constans propositum nunquam amplius peccandi mortaliter: *cum proposito non peccandi de cetero*, ut loquitur Concilium Tridentinum. Si enim dolor verus sit, semper aut formaliter, aut virtualiter includit tale propositum. Sicut filius de injuria patri illata non vere doleret, si in posterum ipsi injuriam inferre haud vereretur, ita, inquit

omnes theologi, dolor de peccato adversus Deum Patrem nostrum commissio verus non censetur nisi firmum non amplius peccandi propositum includat. Ergo, o frater, antequam ad communionem accedas, non dicas, te de perpetrato peccato dolere et tamen in eo velle perseverare: sic enim dolore careres, et absque hujusmodi non amplius peccandi proposito ad sacram Synaxim accedens in grave sacrilgium incurris, novoque animam tuam peccato inquinans. Sic ergo de peccatis doleas, ut firmissimo proposito ab iis in futurum abstinere statuas. Pie dicebat piissima S. Augustini mater: *vellem potius meum filium Augustinum mori, quam quod remaneret in peccato infidelitatis*: sic ante communionem quisque in corde suo dicat: doleo de peccatis a me commissis, ac ita doleo, ut mori mallet, quam in iis perseverare et in ea reincidere: mallet mori, quam in luxuriis, ebrietatibus, blasphemis, ac aliis peccatis meis perseverare. Ad hæc peccator ante communionem non solum propria detestari debet peccata, *verum et ea confiteri.*

III PARS.

Ante Eucharistiæ receptionem peccator omnia peccata mortalia confiteri debet.

Cum quis mortaliter peccavit, seque peccati mortalis reum agnoscit, non sufficit quod ante communionem peccata sua detestetur et quod, quantum potuerit, actus doloris eliciat; ea insuper confiteri debet: non sufficit, quod sit corde contritus, nisi etiam sit ore confessus et per confessionem Sacramentalem Ecclesiæ reconciliatus: ut enim, ait Hugo cardinalis, antequam Christum in nobis recipiamus per communionem, evacuanda sunt corda nostra per confessionem: *si, inquit, vultis digne recipere corpus Domini, effundite coram illo corda vestra per confessionem.* Cor peccatoris est quasi vas immunditia et iniquitate plenum, quod ante communionem effundere et evacuare debet peccator, quia Christus summe purus et sanctus

ægre habitat intra corpus hominis habentis cor impurum. Quæ est enim *conventio Christi ad Belial*? Quæ conventio esse potest Christi cum peccato? nulla quidem; quare antequam peccator intra seipsum Christum recipiat per communionem, vas cordis sui effundere debet per confessionem Sacramentalem, declarando omnia et singula peccata sua confessario legitimo: *si vultis digne recipere corpus Domini, effundite coram illo corda vestra per confessionem*. Antequam congregaretur Concilium Tridentinum, nonnulli authores, paucissimi tamen, arbitrati sunt habentem conscientiam peccati mortalis non teneri confessionem præmittere ante usum hujus Sacramenti; et contritionis actum solummodo debere elicere. Concilium hanc reprobât sententiam, eam tueri prohibet et confessionem Sacramentalem prævie requiri determinat: *statuit, inquit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcunque etiam se contritos existiment, habita copia confessoris, necessario præmittendam esse confessionem Sacramentalem*. Dixit Concilium præmittendam esse confessionem, *habita copia confessoris*: quia si immineat alicui necessitas celebrandi, vel communicandi, et non habeat copiam confessorii, celebrare, vel communicare potest prævio solum actu contritionis. Si autem habeat copiam confessorii et peccata sua confiteri possit, ea necessario ante Eucharistiæ perceptionem confiteri tenetur, ut declarat Concilium, et statuit excommunicationis penam ipso facto incurrendam, in eos, *qui prædicaverint, docuerint, pertinaciter asseruerint, aut publice disputando defendere præsumperint, non esse necessarium præmittere confessionem ante communionem*. Hanc necessitatem confessionis ante communionem multi ex sanctis Patribus docuerunt; inter quos sanctus Cyprianus in suis epistolis vehementer invehitur in eos peccatores, qui ante peractam penitentiam et ante Ecclesiæ reconciliationem ad communionem accedunt. Sanctus Augustinus ait, eum qui conscientia peccati mortalis gravatur, non suo, sed sacerdotis arbitrio debere ad hoc Sacramentum accedere, vel ab eo abstinere. Et Hugo a sancto Victore, confessionem ante

communionem præmittere, ita necessarium asserit, ut quicumque, quantumvis contritus, sine prævia confessione accederet, iudicium sibi manducaret et liberet, ac si reus esset corporis et sanguinis Christi: *si absque sacerdotis absolutione, inquit, criminosus ad corporis Christi communionem accedat, pro certo sibi iudicium manducat et bibit, etiamsi eum ante multum peniteat, nisi vehementer doleat et ingemiscat*. Ad quid autem Conciliorum determinationes hic adducere? ad quid varias sanctorum Patrum auctoritates hic congerere? nonne ipsa ratio satis superque dicit, quod omnis qui post baptismi receptionem peccavit mortaliter, accedere non debeat ad recipiendum Eucharistiæ Sacramentum, in quo credimus realiter esse Christum cœli et terre Dominum, eumque æterno Patri ac Spiritui Sancto consubstantialem, quin prius adhibuerit modum aptiorem ac securiorem ad mundandum animam suam et ad delendum saltem omnia peccata mortalia, quibus inquinatur? Nemo est, qui hoc rationi et æquitati consonum fateri non cogatur. Hic autem modus habetur haud dubie, cum interno dolore externa peccatorum confessio conjugatur; atque ita si casu contingat, solum dolorem non esse sufficientem ad lavandam animam ab omni macula peccati mortalis, illum defectum supplebit sacramentalis absolutio. Nec argumentandum hic a pari de aliis Sacramentis; nam in isto, in quo author Sacramentorum recipitur, major etiam probatio requiritur. De isto specialiter dicitur: *probet seipsum homo et sic de pane illo edat*: major autem hæc probatio in hoc consistit, quod quicumque se peccati mortalis reum agnoscit, vel suspicatur, non solum conscientiam examinet, nec solum de peccatis doleat, verum etiam peccata per confessionem quasi evomat antequam ad communionem accedat. Cum enim apostolus ait: *probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat*, quid est se probare, inquit S. Gregorius, nisi meliori et securiori modo quo fieri potest, *evacuata peccatorum nequitia se probatum ad dominicam mensam et purum exhibere*? Hæc est probatio quam adhibere debet quicumque peccavit mortaliter: hic ita se probare debet, ut omnia et singula peccata mortalia,

quorum se reumnoscit, prævie confiteatur. Propterea fratres, non aliqua solum, ast omnia prorsus peccata vestra ante communionem confitemini: ite ad sacerdotem et revelate ei pudenda vestra: dicite ei: peccavi in cælum et contra Dominum meum, quem intra me recipere concupisco: narrate ei quæ, quot et quantæ sint iniquitates vestræ: nec timor, nec pudor, nec aliquid aliud a manifestandis ei omnibus criminibus vestris vos impediât. Audite Deum dicentem: *solve vincula colli tui, captiva filia Sion*; audite eum et cuncta penitus solvite vincula, quæ a declarandis peccatis vos retardare possent. Pudor, timor et præsumptio, immanium instar vinculorum collo vos ligatos tenent et a sincera et integra peccatorum confessione cohibent; ideo ante communionem tetra hæc solvite vincula: *solve vincula colli tui captiva filia Sion*. Cum in turpe et probrosum aliquid crimen incidistis, pudor est vinculum, quo vestra ligantur colla: cum aliena rapuistis, timor restituendi est aliud vinculum, quo constringimini; cum in gravissima et enormia peccata lapsi estis, præsumptio de bonitate et misericordia Dei est aliud vinculum, quo ab integra peccatorum confessione impedimini; omnia hæc solvenda sunt vincula, ut sincera et integra confessione omnia peccata vestra deleatis. Non unum aut alterum ex his vinculis; omnia penitus sunt solvenda, ut libere, sincere et totaliter effundatis corda vestra per integram omnium peccatorum confessionem: *solve vincula tui captiva filia Sion*. Inter Christum et mortale peccatum infinita patet oppositio. Christus, qui in hunc mundum venit, ut peccata tolleret, infinite elongatur a peccato, ac omne peccatum, ubicunque inveniatur, odio infinito prosequitur. Unde nulla ei major fieri posse videtur injuria, quam cum intra pectus hominis gravi peccato inquinati collocatur, eique unitur. Quid enim est communicio, quam communis quedam unio, quæ fit inter Christum qui recipitur et hominem qui illum recipit? Quid est communicio, quam quedam unio et *germanissima societas*, inquit S. Cyprianus, quam contrahit homo cum Christo, quem intra se recipit? Quid est communicio, quam *spiritualis quedam insitio*, ut ait S. Dionysius, dum Christus ei qui illum recipit,

quasi inseritur? quæ autem major injuria fieri potest Christo sanctissimo, Christo purissimo et Christo omnis munditiæ authori, quam quod homini peccatori associetur, uniat et inseratur? Nulla quidem; idcirco, fratres, cum per communionem vobis uniat et inseratur Christus, per veram poenitentiam abjiciendum a vobis peccatum, quod maxime Christo displicet; per poenitentiam sunt prius ablegandæ omnes immunditiæ, omnesque iniquitates vestræ: *abjicientes omnem immunditiam et abundantiam malitiæ, in mansuetudine suscipite insitum verbum* (Jac. 1). Quotiescunque ergo sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumere vultis, ad illud recipiendum per veram poenitentiam vos præparate: *poenitentiam agite*. Ea vero sit vestra poenitentia, qua serio omnia vestra perquiratis peccata per accuratum mentis examen, omnia vestra detestemini peccata per sincerum cordis dolorem et omnia vestra fateamini peccata per integram eorum confessionem. Peracta autem hujusmodi poenitentia, ad Christum humiliter accedite, a quo magnam gratiarum abundantiam in hoc mundo et gloriam in futuro obtinebitis. Amen.

CONCIO QUINTA.

Quomodo fiet istud? (Luc. 1, 34).

Statue cultrum in gutture tuo (Prov. 23, 2).

Ad Christum pacis et reconciliationis nostræ authorem, digne recipiendum, gladium esse assumendum non facile prima fronte sibi suadebunt multi; si autem vitia et peccata, quibus inquinamur, infensissimos Christi inimicos esse perspexerint, omnes congruentissimum censebunt, ut quilibet peccator, antequam ad sacram Synaxim accedat, assumpto *gladio spiritus*, vitia, cunctosque pravis animæ suæ affectus jugulet, ac penitus exterminet: *statue cultrum in gutture tuo*. Christus, qui apostolis